

[Socialministeren.]

svarende i hygiejnisk, behandlingsmæssig og menneskeværdig henseende, og dette gælder i særdeleshed institutionen i Brejning.

Lovforslaget må i øvrigt ses som et led i den udbygning af åndssvageforsorgen, som var tilsigtet ved loven af 5. juni 1959 om forsorgen for åndssvage og andre svagt begavede, og som foreløbig på lovgivningsområdet har givet sig udtryk i loven af 11. juni 1959 om udbygning og ombygning af åndssvageinstitutionen Lillemosegård med Gammellosehus og de 2 love af 16. juni 1962 om udvidelse og ombygning af institutionerne ved forsorgscentret i Sønderjylland og om opførelse af skoler under statens åndssvageforsorg.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, har bestyrelsen for statens åndssvageforsorg på grundlag af planlægningsudvalgets betænkning, der er omdelt til de ærede medlemmer af folketinget, stillet forslag om nybygninger og ombygninger ved centralinstitutionen i Brejning til et samlet beløb af ca. 50 mill. kr., strækkende sig over en byggeperiode på 10 år. Dette forslag følger samme retningslinjer, som lå til grund for loven om udbygning af institutionerne i Sønderjylland, idet man tilsigter at skabe den nødvendige, tidssvarende centralinstitution til betjening af forsorgscentret for Sydøstjylland.

Da imidlertid rammerne for den offentlige byggevirksomhed i 3 års perioden 1963-64—1965-66 er meget stramme og kun giver mulighed for en relativt beskeden påbegyndelse af de meget omfattende byggeplaner for forsorgscentret, har jeg fundet det rigtigst på nærværende tidspunkt kun at stille forslag om en bevilling på 15 mill. kr. til påbegyndelse af de allermost påtrængende byggearbejder og har samtidig anmodet bestyrelsen for statens åndssvageforsorg om at arbejde videre med og ajourføre planerne for centralinstitutionens fulde udbygning med henblik på, at der om et par år bør fremsættes ændringsforslag til loven om den resterende udbygning af forsorgscentret. Men jeg er selvsagt villig til at drøfte med det folketingsudvalg, som jeg forventer nedsat om lovforslaget, om man allerede på nærværende tidspunkt bør lovfæste den

forestående udbygning i større omfang end foreslået.

Til lidt nærmere belysning af centralinstitutionens forhold kan jeg oplyse, at professor Chr. Keller i 1899 skabte den såkaldte Kellerske Anstalt beliggende i Brejning på et smukt areal ned til Vejle Fjord. Institutionen er udvidet mange gange, således at belægningen f. eks. har været oppe på 1.600-1.700 patienter, men nu er på godt 1.500.

Denne „anstalt“ var ikke blot landets største, men vist også landets mest kendte institution for åndssvage. I dag karakteriserer åndssvageforsorgens ansvarlige bestyrelse denne institution som forældet, nedslidt og uanvendelig til åndssvageforsorgens nuværende formål, og jeg føler mig overbevist om, at hvis folketingsudvalget skulle ønske at aflægge et besøg i Brejning, så vil også udvalget helt blive overbevist om nødvendigheden af, at der foretages en meget omfattende ajourføring af institutionen.

Der er intet mærkeligt heri. Huse bygget omkring århundredskiftet til et forsorgsformål, som er væsentligt fra det sigte, man har i dag, er naturligvis uegnede til et moderne arbejde, ikke mindst når man tager i betragtning, hvilket slid disse huse har været udsat for bl. a. i form af overbelægning. Overbelægningen har mange steder i årevis været mere end 100 pct. Som konkret eksempel kan nævnes, at der i Brejning er afdelinger, som i 1899 blev bygget til 85 patienter, men som endnu i dag er og igennem mange år har været belagt med 185 patienter. I disse bygninger og i mange andre af åndssvageforsorgens huse er forholdene i dag af en sådan art, at man ikke kan være dem bekendt.

Man arbejder i disse år med et optimistisk sigte inden for åndssvageforsorgen. Ikke mindst synes der at være meget store muligheder i de bestræbelser, der udfoldes for at give de åndssvage friere forhold ude i samfundet, hvor i øvrigt delprocesser inden for moderne industriproduktion har vist sig at være velegnet for deres arbejdskraft. Men det må ikke glemmes, at en væsentlig del af åndssvageforsorgens klientel er meget dårlige patienter, som må indlægges for deres egen og for deres familiers skyld.